

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ У ВИЩІЙ МЕДИЧНІЙ ШКОЛІ

Науково-методична міжуніверситетська конференція
з міжнародною участю

Одеса, 18–20 січня 2023 року

Матеріали конференції

За редакцією доктора медичних наук,
професора В. Г. Марічереда

Одеса

ОНМедУ

2023

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ У ВИЩІЙ МЕДИЧНІЙ ШКОЛІ

Науково-методична міжуніверситетська конференція
з міжнародною участю

Одеса, 18–20 січня 2023 року

Матеріали конференції

За редакцією доктора медичних наук,
професора В. Г. Марічерда

Одеса

ОНМедУ

2023

УДК 61:378(043.2)

3-12

Відповідальна за випуск — д. е. н., доц. В. І. Борщ

Редакційна колегія:

В. Г. Марічереда, д. мед. н., проф.,
С. Г. Котюжинська, д. мед. н., проф.,
Л. М. Унгурян, д. фарм. н. проф.
Т. В. Чабан, д. мед. н., проф.,
А. І. Гулюк, д. мед. н., проф.
І. П. Анненкова, д. пед. н., доц.,
В. І. Борщ, д. е. н., доц.
Е. С. Бурячківський, к. мед. н., доц.,
Н. Л. Кусик, к. е. н., доц.,
К. М. Усиченко, к. мед. н.,
Ю. Ю. Петровський, к. мед. н.

*Рекомендовано до друку
Вченою радою Одеського національного
медичного університету МОЗ України
Протокол № 3 від 31.01.2023 р.*

Забезпечення якості освіти у вищій медичній школі :
3-12 наук.-метод. міжуніверситет. конф. з міжнар. участю.
Одеса, 18–20 січня 2023 року : матеріали конф. / за ред.
д. мед. н., проф. В. Г. Марічереда. [Електронне видання]. –
Одеса : ОНМедУ, 2023. – 616 с.

ISBN 978-966-443-123-8

Матеріали конференції, присвяченої забезпеченню якості
освіти у вищій медичній школі, містять тези доповідей учасни-
ків.

УДК 61:378(043.2)

ISBN 978-966-443-123-8

© Одеський національний
медичний університет, 2023

2. Порядок підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників : Постанова Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-%D0%BF#Text>

3. Рассказова О. Л. Феномен неформальної освіти дорослі к педагогічної категорії. *Педагогіка формування творчої особистості в вищій і загальноосвітній школах* : зб. наук. пр. 2017. 54 (107). С. 203–212.

4. Aleandri G., Refrigeri L. Lifelong Learning, Training and Education in Globalized Economic Systems: Analysis and Perspectives. *Procedia — Social and Behavioral Sciences*. 2013. 93 (21). Pp. 1242–1248.

5. Kokkos A. The challenges of adult education in the modern world. *Procedia — Social and Behavioral Sciences*. 2015. 180. Pp. 19–24.

6. Павлик Н. П. Неформальна освіта у системі освіти України. *Освітнологічний дискурс*. 2016. 2 (14). С. 27–37.

7. Аніщенко О., Лук'янова Л., Прийма С. Неформальна освіта дорослих — освітній тренд ХХІ століття. *Рідна школа*. 2017. 11–12. С. 3–7.

Манасова Гульсим Серікбаївна,
доктор медичних наук, професор,
професор кафедри акушерства і гінекології

Ніточко Катерина Олександрівна,
кандидат медичних наук,
доцент кафедри акушерства і гінекології

ДО ПИТАННЯ ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК КЛІНІЧНОГО МИСЛЕННЯ У ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ ТА МОЛОДИХ СПЕЦІАЛІСТІВ АКУШЕРІВ- ГІНЕКОЛОГІВ НА ПІДСТАВІ ТАКСОНОМІЇ БЛУМА

Одеський національний медичний університет

Медичний персонал у своїй повсякденній діяльності стикається з необхідністю приймати клінічні рішення щодо складних питань в умовах обмеженого часу та недостатніх матеріальних та технічних ресурсів. Критичний підхід та вміння клінічно мислити може забезпечити більш широкий погляд на проблему, прийняти правильне рішення та врятувати життя пацієнта [1].

Формування та розвиток клінічного (професійного лікарського) мислення є основним завданням вищої медичної освіти. Широке використання таксономії Блума для опису когнітивних функцій у навчанні та досягненні освітніх цілей є загально визнаним у вищій медичній освіті. Початковий опис таксономії, розроблений Bloom B. S (1956), включає шість рівнів освітніх цілей: знання, розуміння, застосування, аналіз, синтез та оцінка [2]. Педагоги зазвичай викладають на нижчих рівнях таксономії Блума, таких як знання та розуміння [3], але цих навичок замало для досягнення кінцевої клінічної мети [4, 5].

Для розвитку когнітивних навичок вищого порядку необхідно застосування 4–6 рівнів таксономії Блума: уміння аналізувати та синтезувати ситуацію, створювати/впроваджувати нові лікувально-діагностичні методи, творити та вміти оцінити результат [6].

Зміцнення навичок критичного мислення дозволяє лікарю надавати найкращі медичні послуги, приймаючи обґрунтоване рішення.

Метою дослідження стала самооцінка клінічної компетентності молодими лікарями-спеціалістами акушерами-гінекологами, а також їх оцінювання експертами — викладачами Одеського національного медичного університету та керівниками молодих спеціалістів — практичними лікарями безпосередньо на клінічних базах.

Поперечне обсерваційне дослідження проведено у пологових будинках та багатопрофільних лікарнях Одеської міської ради, які є клінічними базами ОНМедУ. У дослідженні брали участь 68 молодих спеціалістів та 33 експерти. За допомогою спеціально створеної *Google-форми* проведено опитування, що охоплює різні області клінічної компетенції; оцінку було здійснено за п'ятибальною шкалою Лайкерта (відмінно — 5; дуже гарно — 4; гарно — 3; задовільно — 2; незадовільно — 1). Опитувальник обрано після ретельного огляду літератури, зокрема, глобальних мінімальних основних вимог для медичної освіти, визначених *International Independent Medical Examiners* (ІІМЕ), *American Board of Internal Medicine* (АВІМ) [7, 8].

В опитувальник увійшла оцінка вміння: а) зібрати відповідний анамнез, включаючи соціальні питання, такі, як гігієна праці, особливості харчування та ін. ; б) провести обстеження фізичного та психічного стану пацієнта; в) застосовувати основні діагностичні та технічні процедури, аналізувати та інтерпретувати результати, а також визначати характер проблеми; г) застосовувати відповідні діагностичні та терапевтичні стратегії з упором на життєво важливі процедури та за-

стосовувати принципи найкращої доказової медицини; д) застосовувати клінічне судження для встановлення діагнозу та лікування; е) розпізнавати безпосередні небезпечні для життя стани; ж) керувати загальними невідкладними станами; з) керувати пацієнтами ефективним, дієвим та етичним чином, включаючи зміцнення здоров'я та профілактику захворювань; і) оцінювати проблеми зі здоров'ям та консультовувати пацієнтів з урахуванням фізичних, психологічних, соціальних та культурних факторів; к) розуміти належність використання людських ресурсів, діагностичних втручань, терапевтичних методів та медичних установ.

Обробку та аналіз даних проводили за допомогою Статистичного пакету для соціальних наук (SPSS) 16.0.

За результатами аналізу самооцінка клінічних компетентностей молодими фахівцями та висновки експертів достовірно суттєво відрізнялися (табл. 1). Так, у 2,5 разів частіше молоді лікарі оцінюють свою клінічну компетентність на рівні «відмінно», на рівні «дуже гарно» — у 2,2 рази, на рівні «гарно» — у 1,4 рази. Кількість експертів, які оцінили знання молодих фахівців на «задовільно», була в 3 рази і на «незадовільно» — у 4,3 рази більшою.

Таблиця 1

Оцінка клінічної компетентності	Експерти (n=33), %	Молоді лікарі (n=68), %	P value
Відмінно	7,85±1,35 %	20,3±1,88 %	t=5,38, p=0,00005
Дуже гарно	12,51±1,62	27,81±1,34	t=7,28; p=0,000001
Гарно	24,65±2,54	34,71±2,08	t=3,06; p=0,007
Задовільно	46,44±2,02	15,16±1,7	t=11,85; p=0,000000
Незадовільно	8,93±3,04	2,06±0,66	t=2,21; p=0,041235

Що стосується клінічних компетентностей, відмінності за всіма 10 оцінюваними клінічними навичками є статистично значущими. Так, середня оцінка клінічних компетентностей експертами склала $2,62 \pm 0,17$ балів; молодими фахівцями — $3,47 \pm 0,15$ балів (95 % CI 1.0093–0.6927, $t = 11.2933$; $p \leq 0.0001$).

Загалом самооцінка клінічної компетентності молодими фахівцями свідчить про деяку переоцінку своїх можливостей у питаннях як

спілкування з пацієнтами, так і вміння застосувати багаж знань та обрати правильний напрямок у діагностиці та лікуванні пацієнтів. Оцінка клінічної компетентності експертами відповідала рівню «задовільно», а молодими фахівцями — «добре».

Враховуючи необхідність розвитку у молодих лікарів когнітивних навичок вищого рівня та досягнення балансу в оцінці клінічної компетентності між експертами та молодими фахівцями, мабуть, необхідно посилити акценти на використанні симуляційних методів навчання та об'єктивних методах оцінювання клінічних компетентностей здобувачів вищої освіти, зокрема, форматі ОСКІ.

Мала вибірка учасників дослідження не дозволяє зробити остаточні висновки: необхідні подальші дослідження; можливо, формат систематичного анкетування може бути дієвим інструментом оцінки компетентностей та досягнення кінцевої мети навчання у вищій медичній школі.

Список літератури

1. Shakurnia A., Fazelinia T., Khajeali N. The trend of critical thinking disposition in medical students and its relationship with their academic performance. *J Educ Health Promot.* 2021 Dec 31. 10. Pp. 479. doi: 10.4103/jehp.jehp_55_21.
2. Bloom B. S. , Engelhart M. D., Furst E. J., Hill W. H., Krathwohl D. R. Taxonomy of educational objectives: The classification of educational goals. Vol. Handbook I: Cognitive domain. New York: David McKay Company, 1956.
3. Smith E. B., Gellatly M., Schwartz C. J., Jordan S. Training Radiology Residents, Bloom Style. *Acad Radiol.* 2021 Nov. 28 (11). Pp. 1626–1630. doi: 10.1016/j.acra.2020.08.013.
4. Thompson A. R., O'Loughlin V. D. The Blooming Anatomy Tool (BAT): A discipline-specific rubric for utilizing Bloom's taxonomy in the design and evaluation of assessments in the anatomical sciences. *Anat Sci Educ.* 2015 Nov-Dec. 8 (6). Pp. 493–501. doi: 10.1002/ase.1507.
5. Orgill B. D., Nolin J. Learning Taxonomies in Medical Simulation. 2022 Sep 13. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2022.
6. Faiz Tuma, Aussama K. Nassar, Applying Bloom's taxonomy in clinical surgery: Practical examples, *Annals of Medicine and Surgery*, Volume 69, 2021. doi: <https://doi.org/10.1016/j.amsu.2021.102656>.

Летяго Ганна Володимирівна, Чернуський В'ячеслав Григорович, Волошин Костянтин Вікторович, Крутенко Наталія Володимирівна, Шевченко Наталя Станіславівна ВИКОРИСТАННЯ GOOGLE-ДОКУМЕНТІВ У ЯКОСТІ ІНСТРУМЕНТА ОРГАНІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО МЕДИЧНОГО НАВЧАННЯ	135
Лещенко Тетяна Олександрівна, Юфименко Вікторія Георгіївна КОМУНІКАЦІЙНІ МОВНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «БІОЛОГІЯ» ТА ШЛЯХИ ЇХ ФОРМУВАННЯ	138
Литвинчук Ірина Вікторівна, Голубчик Христина Олегівна, Улізко Ігор Віталійович КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА ЯК ЗАСІБ АКТИВІЗАЦІЇ НАУКОВОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ	142
Лосєв Олександр Олександрович, Аплевич Валерія Михайлівна, Павленко Костянтин Віталійович ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК ЗДОБУВАЧІВ У ВИЩІЙ МЕДИЧНІЙ ШКОЛІ ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ.....	146
Любецька Вікторія Валеріївна ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ МОНІТОРИНГОВИХ СИСТЕМ ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ	149
Ляхова Наталія Олександрівна, Голованова Ірина Анатоліївна, Краснова Оксана Іванівна, Белікова Інна Володимирівна НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ З ВИКОРИСТАННЯМ ОСВІТНІХ ОНЛАЙН-ПЛАТФОРМ.....	151
Манасова Гульсим Серікбаївна, Ніточко Катерина Олександрівна ДО ПИТАННЯ ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК КЛІНІЧНОГО МИСЛЕННЯ У ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ ТА МОЛОДИХ СПЕЦІАЛІСТІВ АКУШЕРІВ-ГІНЕКОЛОГІВ НА ПІДСТАВІ ТАКСОНОМІЇ БЛУМА	155